

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2011
COM(2011) 292 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Διάλογος για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια με τις χώρες της
Νότιας Μεσογείου**

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Διάλογος για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια με τις χώρες της
Νότιας Μεσογείου**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα ιστορικά γεγονότα που συμβαίνουν στη Νότια Μεσόγειο από τα τέλη του 2010 προσέφεραν μοναδικές ευκαιρίες στους πολίτες των χωρών αυτών να εκφράσουν πιο ελεύθερα τη βούλησή τους για αληθινή δημοκρατία, σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, πιο αμερόληπτη και αποτελεσματική λειτουργία των κρατικών θεσμών και πιο δίκαιη χρησιμοποίηση των δημόσιων πόρων. Τα γεγονότα αυτά ενέπνευσαν επίσης τους πολίτες άλλων χωρών στον αραβικό κόσμο και σε ολόκληρη την υφήλιο και ενδυνάμωσαν τη βούλησή τους να εκπληρώσουν το δημοκρατικό τους όραμα.

Η ΕΕ είναι διατεθειμένη να συνεχίσει να στηρίζει όλες τις νότιες γειτονικές της χώρες που επιθυμούν να αναλάβουν δέσμευση όσον αφορά τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ορθή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου, και να συνάψει εταιρικές σχέσεις με τις χώρες αυτές ώστε να βελτιωθεί πραγματικά η κατάσταση των λαών τους.

Αυτά τα ιστορικά γεγονότα έχουν επίσης προκαλέσει **σημαντικές μετακινήσεις πληθυσμών.**

Οι συγκρούσεις που ξέσπασαν στη Λιβύη από τα μέσα Φεβρουαρίου, προκάλεσαν τον εκτοπισμό περίπου 800.000 ατόμων πολύ διαφορετικής εθνικής προέλευσης προς τις γειτονικές χώρες, ιδιαίτερα την Τυνησία και την Αίγυπτο. Ορισμένοι από αυτούς κατευθύνθηκαν στην Ιταλία και τη Μάλτα διασχίζοντας τη Μεσόγειο με αυτοσχέδιες βάρκες, χάνοντας κάποιες φορές τη ζωή τους. Από τα μέσα Ιανουαρίου, έφθασαν στις ακτές της ιταλικής νήσου Λαμπεντούζα και της Μάλτας περίπου 35.000 μετανάστες από την Τυνησία και τη Λιβύη.

Μερικές από τις κυριότερες αιτίες των μεταναστευτικών πιέσεων στη Νότια Μεσόγειο, όπως τα υψηλά επίπεδα ανεργίας που πλήττουν κυρίως άτομα νεαρής ηλικίας, δεν είναι καινούργιες. Οι αιτίες αυτές αντιπροσωπεύουν μακροπρόθεσμες διαρθρωτικές προκλήσεις τόσο για την ΕΕ όσο και για την περιοχή αυτή.

Η ΕΕ πρέπει να προσφέρει ξεκάθαρη στήριξη στους πολίτες της Νότιας Μεσογείου, πολλοί από τους οποίους μπορεί να δελεαστούν – μπροστά στην έλλειψη προοπτικών για καλύτερη ζωή στην πατρίδα τους – και να αναζητήσουν ευκαιρίες εκτός των χωρών καταγωγής τους. Η ενεργός διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, η ενίσχυση των δυνατοτήτων νόμιμης μετανάστευσης, παράλληλα με μέτρα για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης, έχουν **θετικό αντίκτυπο τόσο στην ΕΕ όσο και στις χώρες εταίρους.**

Στο πλαίσιο της ευρύτερης δέσμευσης που ανέλαβε η ΕΕ και της «Εταιρικής σχέσης για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία», καθώς και στο πλαίσιο της ενισχυμένης ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας με τις νότιες γειτονικές χώρες της ΕΕ και του νέου δημοκρατικού τους οράματος, η παρούσα ανακοίνωση προτείνει την αντιμετώπιση των **σημερινών προκλήσεων**

στον τομέα της μετανάστευσης και της κινητικότητας με την εγκαθίδρυση **διαλόγου για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια** μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Νότιας Μεσογείου, σύμφωνα με τους στόχους της **συνολικής προσέγγισης της ΕΕ για τη μετανάστευση**.

Η παρούσα ανακοίνωση στηρίζεται στις προτάσεις εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Νότιας Μεσογείου στον τομέα της μετανάστευσης, της κινητικότητας και της ασφάλειας που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μετανάστευση της 4ης Μαΐου 2011. Η ανακοίνωση αυτή εκδόθηκε παράλληλα με την ανακοίνωση για την αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας της ΕΕ.

2. ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΕΛΑΒΕ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ανταποκρίθηκε στις προκλήσεις αυτές γρήγορα και αποτελεσματικά, λαμβάνοντας ειδικότερα τα ακόλουθα συγκεκριμένα μέτρα:

- Για τη διαχείριση της **ανθρωπιστικής κατάστασης έκτακτης ανάγκης** που προκλήθηκε από την αιφνίδια εισροή μεταναστών και προσφύγων στις χώρες που συνορεύουν με τη Λιβύη, η Επιτροπή διέθεσε 40 εκατ. ευρώ (η συνολική συνεισφορά της ΕΕ, δηλαδή της Επιτροπής και των κρατών μελών από κοινού, ανέρχεται σε 102 εκατ. ευρώ) για την εκκένωση και τον επαναπατρισμό υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και για την υποστήριξη ατόμων που χρήζουν βοήθειας στη Λιβύη και στις γειτονικές χώρες. Η πραγματοποίηση των ενεργειών αυτών κατέστη επίσης δυνατή χάρη στις αξιέπαινες προσπάθειες του IOM (Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης), της UNHCR (Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες), της ICRC (Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού) και άλλων διεθνών οργανισμών. Η παρέμβαση της ΕΕ υπήρξε αποφασιστικής σημασίας για τη μείωση των πιέσεων που ασκούνται στις ικανότητες υποδοχής της Τυνησίας και της Αιγύπτου λόγω της τεράστιας εισροής εκτοπισμένων προσώπων στις χώρες αυτές.
- Για την ταχεία αντιμετώπιση των **παράνομων και μεικτών μεταναστευτικών ροών** δια μέσου της κεντρικής Μεσογείου, ο οργανισμός FRONTEX, με τη βοήθεια διαφόρων κρατών μελών, έθεσε σε εφαρμογή την κοινή επιχείρηση «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Περιπολίας 2011 - EPN Hermes Extension», σκοπός της οποίας είναι να βοηθήσει την Ιταλία να ελέγχει τα σκάφη που μεταφέρουν μετανάστες και πρόσφυγες. Η EUROPOL έστειλε επίσης στην Ιταλία ομάδα εμπειρογνομόνων, με σκοπό να βοηθήσουν τις αρχές επιβολής του νόμου να εντοπίσουν, μεταξύ των ατόμων που συλλαμβάνονται, ενδεχόμενους εγκληματίες.
- Για να εξασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη που εκτίθενται περισσότερο σε αυξανόμενες ροές παράνομων μεταναστών και προσφύγων είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν, βραχυπρόθεσμα, τις **δημοσιονομικές επιπτώσεις των ροών αυτών**, η Επιτροπή, στο πλαίσιο του Ταμείου Εξωτερικών Συνόρων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες, διέθεσε για το 2011 συμπληρωματικό ποσό 25 εκατ. ευρώ, το οποίο θα καταστεί διαθέσιμο εφόσον τα κράτη μέλη υποβάλουν συγκεκριμένες αιτήσεις.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη εκπρόσωπος, ανταποκρινόμενες στη νέα έκκληση του λαού διαφόρων χωρών της Νότιας Μεσογείου και στον αγώνα τους για δημοκρατία, υπέβαλαν, στις 8 Μαρτίου 2011, κοινή ανακοίνωση με τίτλο «*Εταιρική σχέση για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου*». Στην ανακοίνωση αυτή, οι βασικές συστάσεις της οποίας εγκρίθηκαν κατά τις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού

Συμβουλίου στις 11 και 25 Μαρτίου 2011, προτείνεται να εξασφαλιστεί στις χώρες της Νότιας Μεσογείου η δυνατότητα έναρξης **διαλόγου** για τη **μετανάστευση**, την **κινητικότητα** και την **ασφάλεια**, με σκοπό να βελτιωθούν και να διευκολυνθούν οι νόμιμοι διάλογοι μετανάστευσης και κινητικότητας των πολιτών μεταξύ των χωρών αυτών και της ΕΕ.

3. Η ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΡΟΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Η αντίδραση της ΕΕ στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης ήταν ταχεία, ολοκληρωμένη και αποτελεσματική. Ωστόσο, κατέστη σαφές ότι η κρίση αυτή δεν θα επιλυθεί γρήγορα, και ότι είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν οι κατάλληλοι όροι για την εφαρμογή ενός **καλύτερα διαρθρωμένου και βιώσιμου προγράμματος**, το οποίο θα μπορεί να καλύπτει τις διάφορες διαστάσεις του φαινομένου, με βάση την **αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών και την εταιρική σχέση με τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες**, τηρουμένων απολύτως των διεθνών υποχρεώσεων της ΕΕ. Τις παράνομες ροές μεταναστών από την Τυνησία μπορεί να ακολουθήσουν παρόμοια φαινόμενα σε άλλες χώρες της Νότιας Μεσογείου, και κυρίως σε εκείνες που χαρακτηρίζονται από πολιτική αστάθεια και κοινωνική κρίση. Τα δίκτυα διακίνησης παράνομων μεταναστών που συνδέονται με το οργανωμένο έγκλημα μπορούν να εντείνουν τις δραστηριότητές τους και να επεκτείνουν το γεωγραφικό πεδίο δράσης τους και σε άλλες αφρικανικές χώρες εκτός από την Τυνησία.

Στο μέτρο που συνεχίζονται οι συγκρούσεις στη Λιβύη, αναμένεται ότι πολύ περισσότερα άτομα θα εγκαταλείψουν στο μέλλον τη χώρα και, με αυξανόμενους ρυθμούς, υπήκοοι διαφόρων άλλων τρίτων χωρών, κυρίως χωρών της Υποσαχάριας Αφρικής, οι οποίοι ζούσαν στη Λιβύη ως μετανάστες ή πρόσφυγες. Επίσης, είναι πιθανό να ξαναγίνει η Λιβύη μια από τις βασικές χώρες διέλευσης για τη διακίνηση παράνομων μεταναστών από την Αφρική προς την Ευρώπη.

Ενώ κατά το αρχικό στάδιο της κρίσης τα περισσότερα άτομα που εγκατέλειψαν τη Λιβύη λόγω των συγκρούσεων επαναπατρίστηκαν αμέσως στις χώρες καταγωγής τους, διαπιστώνεται σήμερα ότι άτομα που δεν μπορούν να σταλούν με ασφάλεια σε καμία χώρα εγκαταλείπουν τη Λιβύη για τις γειτονικές χώρες. Πρόκειται είτε για Λίβυους είτε για υπηκόους τρίτων χωρών που διέμεναν στη Λιβύη και οι οποίοι είχαν φύγει από τη χώρα καταγωγής τους αναζητώντας διεθνή προστασία. Τα άτομα αυτά, εάν δεν επανεγκατασταθούν σε άλλη χώρα, μπορεί να παραμείνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στις χώρες υποδοχής. Η κατάσταση αυτή ασκεί επιπλέον πίεση στις ήδη μειωμένες ικανότητες υποδοχής χωρών όπως η Τυνησία και η Αίγυπτος και συμβάλλει στην αύξηση της ροής μεταναστών και προσφύγων προς τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Λόγω της κατάστασης αυτής, και κατόπιν κοινής πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ζήτησε από το Συμβούλιο, να λάβει **περαιτέρω άμεσα μέτρα** και να υποβάλει πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου **μακροπρόθεσμα μέτρα** για την **ανάπτυξη των ικανοτήτων διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών και των ροών προσφύγων** στη Μεσόγειο με βάση τη δυναμική που θα δώσει η Επιτροπή.

4. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟ ΚΑΙ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Προκειμένου να ανταποκριθεί άμεσα στην πρόσκληση αυτή, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 11 και 12 Απριλίου, στο Συμβούλιο «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις» μια **πρώτη δέσμη μέτρων** που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση, σε **βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη βάση**, των ροών μεταναστών και προσφύγων από τη Νότια Μεσόγειο, με σκοπό 1) να εξασφαλιστεί ότι η ΕΕ και οι γειτονικές χώρες της Λιβύης αναπτύσσουν την ικανότητα να διαχειρίζονται τις συνεχείς και αυξανόμενες ροές προσφύγων που προέρχονται από τη χώρα αυτή και 2) να βοηθήσουν τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες της Βόρειας Αφρικής που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή και αναλαμβάνουν τη βασική ευθύνη για τη διαχείριση των μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών.

Το σχέδιο περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα:

- (1) συνέχιση της διάθεσης κονδυλίων για την παροχή **ανθρωπιστικής βοήθειας στα άτομα που την χρειάζονται στη Λιβύη και στις γειτονικές χώρες, καθώς και για τον επαναπατρισμό** των ατόμων που εγκαταλείπουν τη Λιβύη λόγω των συγκρούσεων, σε συνάρτηση με τις διαπιστωθείσες ανάγκες,
- (2) ενίσχυση των **συμπληρωματικών τεχνικών πόρων** που διέθεσαν τα κράτη μέλη για την κοινή επιχείρηση «EPN HERMES Extension» την οποία συντονίζει ο FRONTEX, και παράλληλα συνέχιση των δύο κοινών επιχειρήσεων HERMES και POSEIDON για όσο διάστημα χρειάζεται, χάρη στην αύξηση του προϋπολογισμού που χορηγήθηκε στον FRONTEX για το δίκτυο περιπολιών,
- (3) ταχεία **επέκταση των αρμοδιοτήτων του FRONTEX** και εξασφάλιση αποτελεσματικότερων εργαλείων. Ο τροποποιημένος κανονισμός για τη θέσπιση του FRONTEX θα πρέπει να εγκριθεί επείγοντως από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- (4) έκκληση στον FRONTEX να επιταχύνει τις διαπραγματεύσεις για την σύναψη **επιχειρησιακών συμφωνιών** με τις αρμόδιες αρχές της Αιγύπτου, του Μαρόκου και της Τουρκίας, χώρες για τις οποίες έχει ήδη την εντολή, και χορήγηση στον οργανισμό εντολής να αρχίσει επείγοντως διαπραγματεύσεις για τη σύναψη παρόμοιας επιχειρησιακής συμφωνίας με την Τυνησία,
- (5) δρομολόγηση ειδικού **κοινού επιχειρησιακού σχεδίου ΕΕ-Τυνησίας** στο πλαίσιο ευρύτερου συνόλου μέτρων για την αντιμετώπιση της συνολικής κατάστασης όσον αφορά την παράνομη μετανάστευση στην περιοχή της Μεσογείου. Στόχος του σχεδίου είναι να ενισχυθεί η ικανότητα των αρχών της Τυνησίας να ελέγξουν τα σύνορά τους και να καταπολεμήσουν την παράνομη μεταφορά μεταναστών και τη διακίνηση ανθρώπων, να διευκολυνθεί η επιστροφή και η κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη των επαναπατριζόμενων, να στηριχθεί η πρόσβαση σε διαύλους νόμιμης μετανάστευσης και να εξασφαλιστεί στους μετανάστες που εισέρχονται στην επικράτειά τους μεταχείριση σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα, και επίσης να παρέχεται άσυλο στα άτομα που χρίζουν διεθνούς προστασίας. Παράλληλα, στόχος του σχεδίου είναι να βοηθήσει τις τοπικές αρχές των κρατών μελών της ΕΕ που επηρεάζονται περισσότερο από το θέμα αυτό να αντιμετωπίσουν τις άμεσες επιπτώσεις των μεταναστευτικών ροών από την Τυνησία στην τοπική οικονομία και τις τοπικές υποδομές,

- (6) διασφάλιση ότι τα κράτη μέλη αξιοποιούν πλήρως τους χρηματοδοτικούς πόρους που τους παρέχονται στο πλαίσιο του Ταμείου Εξωτερικών Συνόρων, του Ταμείου Επιστροφής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους Πρόσφυγες, τροποποιώντας, κατά περίπτωση, τον προγραμματισμένο προορισμό της χρηματοδότησης και, ενδεχομένως, εστιάζοντας την προσοχή στις πιο επείγουσες προτεραιότητες (για τα προγράμματα της περιόδου 2010/2011 είναι διαθέσιμα 425 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο των τριών αυτών Ταμείων για τα έξι περισσότερο ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, δηλαδή την Κύπρο, τη Γαλλία, την Ελλάδα, την Ιταλία, τη Μάλτα και την Ισπανία),
- (7) διάθεση συμπληρωματικών πόρων προερχόμενων από τα τρία αυτά ταμεία για τη στήριξη των κρατών μελών που αντιμετωπίζουν **καταστάσεις έκτακτης ανάγκης** σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού,
- (8) εφαρμογή **περιφερειακού προγράμματος προστασίας (ΠΠΠ)** που θα συμπεριλαμβάνει την Αίγυπτο, τη Λιβύη και την Τυνησία, με σκοπό να βελτιωθούν οι δυνατότητες αρωγής των προσφύγων που είναι αποκλεισμένοι σ'αυτές τις χώρες και να αναπτυχθεί σε τοπική κλίμακα η νομοθεσία και η διοικητική ικανότητα που να τους εξασφαλίζει μεταχείριση σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα. Η **επανεγκατάσταση** αποτελεί επίσης σημαντική συνιστώσα του ΠΠΠ,
- (9) Προγραμματισμός και εφαρμογή της **επανεγκατάστασης** όσο το δυνατόν περισσότερων ανθρώπων που χρειάζονται διεθνή προστασία από το έδαφος των χωρών που γειτονεύουν με τη Λιβύη προς τα κράτη μέλη της ΕΕ και άλλες χώρες πρόθυμες να τους δεχθούν,
- (10) ταχεία σύναψη συμφωνίας για την έγκριση της πρότασης που αφορά τη θέσπιση **κοινού προγράμματος επανεγκατάστασης της ΕΕ**, με σκοπό τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων επανεγκατάστασης.

Όπως προαναφέρθηκε, μεγάλη ανησυχία προκαλεί η **πιθανή αύξηση της ροής ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας** και τα οποία προέρχονται σήμερα από το λιβυκό έδαφος, και στο μέλλον ενδεχομένως από άλλες χώρες της περιοχής. Η Επιτροπή αναγνώρισε τις μεγάλες προσπάθειες που κατέβαλαν η UNHCR, η ICRC, ο IOM και άλλοι διεθνείς οργανισμοί, καθώς και τη στήριξη που χορηγείται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και άλλης στήριξης σε εκτοπισμένα άτομα προερχόμενα από τη Λιβύη. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι εξακολουθεί να εξασφαλίζεται **ικανοποιητικό επίπεδο πόρων** για να στηριχθεί η παροχή **ανθρωπιστικής βοήθειας** σύμφωνα με τις διαπιστωθείσες ανάγκες.

Η χρηματοδοτική στήριξη θα πρέπει να αντιμετωπίσει επίσης τις **άμεσες επιπτώσεις των ροών μεταναστών και προσφύγων στην τοπική οικονομική και κοινωνική κατάσταση**, καθώς και στις τοπικές υποδομές, ορισμένων περιφερειακών περιοχών των κρατών μελών της ΕΕ, όπως, για παράδειγμα, ισχύει τα τελευταία έτη για ορισμένες από τις Καναρίους νήσους, τις νήσους της Σικελίας, τη Μάλτα, την Κύπρο και ορισμένα από τα ελληνικά τα νησιά του Αιγαίου. Η Επιτροπή σκοπεύει να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίον οι πιστώσεις στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων.

Η στήριξη των πλέον εκτεθειμένων κρατών μελών θα πρέπει να μην περιορίζεται απλώς στη χρηματοδοτική βοήθεια και να καταστεί δυνατός ο επιμερισμός της πραγματικής ευθύνης διαχείρισης των μεταναστών και των προσφύγων. Η Επιτροπή έχει ήδη προτείνει ορισμένα μέτρα, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της υπουργικής διάσκεψης για τη μετεγκατάσταση και

την επανεγκατάσταση η οποία έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες στις 12 Μαΐου 2011, τα οποία πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά και επειγόντως για την επίτευξη αυτού του στόχου. Μεταξύ των μέτρων αυτών, είναι σημαντικό να επισημανθεί η δυνατότητα αποστολής **ομάδων στήριξης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO)** στα κράτη μέλη που έχουν την μεγαλύτερη ανάγκη, κατόπιν αίτησής τους, με σκοπό να βοηθήσουν τις αρχές να εντοπίζουν τους αιτούντες άσυλο και να τους παρέχουν αρχική βοήθεια. Ο τρέχων προϋπολογισμός της EASO θα αρκούσε ήδη για τη χρηματοδότηση αυτών των ομάδων. Τα κράτη μέλη πρέπει να επιδείξουν την **αλληλεγγύη** τους και να διαθέσουν εμπειρογνώμονες στον τομέα του ασύλου που θα συμμετάσχουν στις ομάδες EASO, καθώς και να δεχθούν τη μετεγκατάσταση στα εδάφη τους ορισμένων δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να στηρίζει αυτές τις προσπάθειες μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων, στο πλαίσιο της επέκτασης του πιλοτικού προγράμματος για τη Μάλτα που δρομολογήθηκε το 2009.

Το προτεινόμενο σχέδιο μέτρων είναι πιθανό να υλοποιηθεί μόνον αν κινητοποιηθούν οι **κατάλληλοι χρηματοδοτικοί πόροι της ΕΕ**. Η Επιτροπή θα εξετάσει, με βάση τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους, τον τρόπο με τον οποίο θα εξασφαλιστεί η κατάλληλη χρηματοδότηση για να αντιμετωπιστεί το εύρος των προκλήσεων που έχει απέναντί της η ΕΕ στην παρούσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Επίσης, η Επιτροπή θα προωθήσει τον κατάλληλο συντονισμό μεταξύ των διαφόρων εσωτερικών και εξωτερικών χρηματοδοτικών μέσων για να εξασφαλιστεί ειδικότερα η στήριξη της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών σχετικά με συγκεκριμένα σχέδια που αφορούν τη διαχείριση των συνόρων, τη μετανάστευση και το άσυλο.

5. ΠΙΟ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Τα μέτρα που προτάθηκαν από την Επιτροπή (όπως περιγράφονται ανωτέρω) εγκρίθηκαν σε μεγάλο βαθμό από το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στις 11 και 12 Απριλίου. Τα μέτρα αυτά, τα οποία έχουν κατ' ουσίαν βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα, τίθενται επί του παρόντος σε εφαρμογή.

Ωστόσο, η Επιτροπή πιστεύει ότι, σε μακροπρόθεσμη βάση, απαιτούνται συμπληρωματικά μέτρα. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει **πρώτα** απ' όλα να αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των **βασικών αιτίων της μετανάστευσης** σε διαρθρωτικό επίπεδο. Η συνεργασία με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου θα πρέπει να ενισχύσει την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος **δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης σε όλη την περιοχή**. Η συνεργασία θα πρέπει να προσανατολίζεται στις συγκεκριμένες περιοχές και κατηγορίες προσώπων που επηρεάζονται περισσότερο από την έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης (π.χ. στόχο προτεραιότητας αποτελούν τα άτομα νεαρής ηλικίας).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος, προκειμένου να ανταποκριθούν στις προκλήσεις αυτές, στην κοινή τους ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2011, πρότειναν να αναπτυχθεί **μακροπρόθεσμη εταιρική σχέση για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία** με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου, με βάση μια προσέγγιση που περιλαμβάνει τρεις πτυχές, μια από τις οποίες είναι η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η οικονομική μεγέθυνση με έντονη έμφαση σε θέματα **απασχόλησης** και σε κοινωνικά θέματα.

Απαιτούνται επίσης πιο μακροπρόθεσμα μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι η μετανάστευση και

η κινητικότητα μεταξύ των χωρών της ΕΕ και τη Νότιας Μεσογείου εντάσσονται σε **νόμιμες διαδικασίες** και πραγματοποιούνται με τακτικό και **αποτελεσματικό τρόπο**. Τα μέτρα αυτά συνεπάγονται ότι θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες που θα βοηθήσουν τους αιτούντες απασχόληση από τις χώρες αυτές να βρουν ευκαιρίες απασχόλησης στο εξωτερικό, για το κοινό συμφέρον των συγκεκριμένων χωρών και ατόμων, καθώς και της ΕΕ και των κρατών μελών της. Αυτή η τελευταία πρόκληση θα πρέπει να εξεταστεί στο ευρύτερο πλαίσιο της εξέλιξης της δημογραφικής κατάστασης της ΕΕ, καθώς και με βάση τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού που αντιμετωπίζει. Οι ανάγκες της ΕΕ για στοχοθετημένη μετανάστευση εργατικού δυναμικού θα πρέπει να παρακολουθείται και να επανεξετάζεται, έτσι ώστε να υποβάλλονται συγκεκριμένες προτάσεις βασισμένες σε στοιχεία που αφορούν την πραγματική ζήτηση εργατικού δυναμικού. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να αναγνωριστεί η ουσιαστική συνεισφορά των μεταναστών στις οικονομίες της ΕΕ, ανεξαρτήτως καταγωγής. Οι μετανάστες βοηθούν να καλυφθούν οι ανάγκες για εργαζομένους υψηλής εξειδίκευσης στους επεκτεινόμενους τομείς της οικονομίας της ΕΕ, αλλά και πολλές θέσεις απασχόλησης που απαιτούν συνδυασμό κατώτερων δεξιοτήτων.

Στην κοινή ανακοίνωσή τους της 8ης Μαρτίου 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη εκπρόσωπος πρότειναν επίσης να αναπτυχθεί **εταιρική σχέση για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια** με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου.

Η Επιτροπή πιστεύει ότι η δρομολόγηση **εταιρικών σχέσεων κινητικότητας** με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου αποτελεί εργαλείο κρίσιμης σημασίας, ωφέλιμο και για τις δύο πλευρές διότι τους επιτρέπει να βελτιώσουν και να διαχειριστούν καλύτερα τη μετανάστευση και την κινητικότητα, όχι μόνο των υπηκόων των χωρών εταίρων, αλλά και των υπηκόων άλλων χωρών, κυρίως των χωρών της Υποσαχάριας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, των οποίων γίνεται όλο και συχνότερη η διαμονή η διέλευση από το έδαφος των χωρών της Νότιας Μεσογείου. Η έναρξη αυτών των εταιρικών σχέσεων θα ενισχύσει τις επαφές μεταξύ των λαών και θα προωθήσει περισσότερο την αμοιβαία κατανόηση, καθώς και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και την απασχόληση. Το γεγονός αυτό θα ωφελήσει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη ολόκληρης της περιοχής της Μεσογείου και την ένταξη των μεταναστών στην ΕΕ και σε άλλες χώρες προορισμού.

Οι προτεινόμενες εταιρικές σχέσεις θα υλοποιηθούν με την υιοθέτηση **ειδικά προσαρμοσμένης προσέγγισης ανά χώρα**, με βάση τη δέσμευση που έχει αναλάβει κάθε χώρα για την κάλυψη ορισμένων προϋποθέσεων, και λαμβανομένων υπόψη των συνολικών σχέσεων με την εν λόγω χώρα εταίρο. Παρομοίως, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, είναι παράλληλα σημαντικό να καλύπτουν οι εταιρικές σχέσεις το σύνολο των διαφορετικών πτυχών αυτής της συνεργασίας, ενώ θα πρέπει επίσης να διασφαλιστεί ότι η προοδευτική διευκόλυνση της κυκλοφορίας των προσώπων συνάδει με την εφαρμογή μέτρων που θα εξασφαλίσουν την ασφάλεια αυτής της κυκλοφορίας.

6. Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Ο γενικός στόχος του **διαλόγου για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια** θα είναι να στηρίξει και να ενθαρρύνει **μεταρρυθμίσεις** – που αποσκοπούν στη βελτίωση της ασφάλειας – τις οποίες μπορούν να αναλάβουν οι χώρες εταίροι για να προσφέρουν στους πολίτες τους τη δυνατότητα μεγαλύτερης κινητικότητας προς τα κράτη μέλη της ΕΕ, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τις βασικές αιτίες των μεταναστευτικών ροών. Ο διάλογος αυτός θα αποτελέσει μέρος μιας ευρύτερης δέσμευσης και βοήθειας προς τις χώρες της

Βόρειας Αφρικής στο πλαίσιο της ανανεωμένης Ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας. Αυτός ο θεματικός και ειδικός διάλογος θα διεξαχθεί στο ευρύτερο πλαίσιο διμερών σχέσεων και διαλόγων, λαμβανομένης υπόψη, στο περιφερειακό επίπεδο, της κοινής στρατηγικής Αφρικής-ΕΕ και της εταιρικής σχέσης για την κινητικότητα, τη μετανάστευση και την απασχόληση μεταξύ ΕΕ και Αφρικής.

Για την επίτευξη αυτού του σημαντικού στόχου, όπως ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Επιτροπή προτίθεται να χρησιμοποιήσει πλήρως το εργαλείο που είναι διαθέσιμο στο πλαίσιο της **συνολικής προσέγγισης της ΕΕ για τη μετανάστευση**, δηλαδή την **εταιρική σχέση κινητικότητας**, η οποία απέδειξε την αποτελεσματικότητά της για την ενίσχυση του διαλόγου και της επιχειρησιακής συνεργασίας με τρίτες χώρες. Οι εταιρικές σχέσεις κινητικότητας θα προσαρμοστούν στη συγκεκριμένη κατάσταση και στις ανάγκες των εν λόγω χωρών της Νότιας Μεσογείου.

Θα εφαρμοστούν οι ακόλουθες αρχές:

1. **Διαφοροποίηση:** ο διάλογος θα προτείνεται και θα διεξάγεται με βάση τη συγκεκριμένη κατάσταση κάθε χώρας εταίρου (προσέγγιση ανά χώρα), και θα λαμβάνει υπόψη τον βαθμό προόδου που πραγματοποιείται και που αντικατοπτρίζεται στις εθνικές πρακτικές και στην εφαρμογή των πολιτικών.
2. **Διμερής προσέγγιση:** θα συνάπτεται χωριστή συμφωνία διαλόγου μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της, καθώς και με κάθε χώρα εταίρο.
3. **Προϋποθέσεις:** τα αναμενόμενα αποτελέσματα του διαλόγου θα εξαρτώνται από τις προσπάθειες που καταβάλλονται και από την πρόοδο που σημειώνεται σε όλους τους τομείς (μετανάστευση, κινητικότητα και ασφάλεια), και θα λαμβάνουν επίσης υπόψη την πρόοδο που πραγματοποιήθηκε στον τομέα της διακυβέρνησης.
4. **Παρακολούθηση:** οι εταίροι θα συμφωνήσουν να θεσπίσουν έναν αποτελεσματικό μηχανισμό παρακολούθησης της συγκεκριμένης εφαρμογής της εταιρικής σχέσης. Εμπειρογνώμονες της ΕΕ και των κρατών μελών θα είναι συνδεδεμένοι με τον μηχανισμό αυτόν.

Αυτή η πολύπλευρη προσέγγιση θα δώσει τη δυνατότητα στην ΕΕ να επεκτείνει τα πλεονεκτήματα της κινητικότητας που προτείνεται στην εταιρική σχέση στις χώρες που επιδεικνύουν προθυμία και ικανότητα να πραγματοποιήσουν πρόοδο, κυρίως σε τομείς που είναι σημαντικοί για την ΕΕ.

Οι **εταιρικές σχέσεις κινητικότητας** θα γίνουν αντικείμενο πολιτικής συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της, καθώς και της ενδιαφερόμενης χώρας εταίρου, και θα συμπεριλάβουν όλα τα μέτρα (νομοθετικά ή πρακτικά) που ζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν και από τα δύο μέρη, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η διαχείριση της **κυκλοφορίας των προσώπων μεταξύ της ΕΕ και της εν λόγω χώρας εταίρου** γίνεται με τον ορθό τρόπο και σε ασφαλές περιβάλλον. Κατ'αυτόν τον τρόπο, οι εταιρικές σχέσεις θα συγκεντρώσουν όλα τα σχετικά μέτρα με **συστηματικό και περιεκτικό τρόπο**.

Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συμβάλουν στην ενίσχυση της ικανότητας διαχείρισης της μετανάστευσης και της κινητικότητας των προσώπων στις χώρες της Νότιας Μεσογείου, καθώς και των σχέσεών τους με την ΕΕ σε όλους τους τομείς της **συνολικής προσέγγισης της ΕΕ για τη μετανάστευση**, η οποία αποσκοπεί 1) στη βελτίωση της οργάνωσης της

νόμιμης μετανάστευσης, 2) στη μεγιστοποίηση του θετικού αντικτύπου της **μετανάστευσης στην ανάπτυξη**, και 3) στην αποτελεσματική καταπολέμηση της **παράνομης μετανάστευσης**. Επιπλέον, η εταιρική σχέση θα συμπεριλάβει επίσης σειρά μέτρων που προορίζονται να εξασφαλίσουν 4) την προώθηση και τον σεβασμό των **δικαιωμάτων των μεταναστών**, τόσο των υπηκόων των χωρών εταίρων όσο και των υπηκόων τρίτης χώρας που διέρχονται από τη επικράτειά της.

Στον τομέα του **ασύλου**, η εταιρική σχέση κινητικότητας θα επιδιώξει να αυξήσει τις δυνατότητες διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της χώρας εταίρου. Η προώθηση πρωτοβουλιών σχετικά με την **ένταξη** στα κράτη μέλη της ΕΕ από τις οποίες θα ωφελούνται και οι χώρες καταγωγής θα πρέπει να αποτελεί μέρος των εταιρικών σχέσεων κινητικότητας. Η επιτυχής ένταξη στις χώρες προορισμού δημιουργεί καλύτερες προϋποθέσεις τόσο για τη συνεισφορά στην ανάπτυξη των χωρών καταγωγής όσο και για την επιτυχή επανένταξη όσων επιστρέφουν στις χώρες καταγωγής τους.

Η εταιρική σχέση κινητικότητας θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει επίσης δέσμη **μέτρων για τη δημιουργία υποδομών** που θα πρέπει να εφαρμόζονται από τις χώρες εταίρους. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να καθορίζονται με βάση ειδικά προσαρμοσμένη ανάλυση των εν λόγω χωρών της Νότιας Μεσογείου, καθώς και με βάση τις προτάσεις και τα αιτήματα που έγιναν από αυτές και από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της, που θα συμμετέχουν πλήρως και ενεργά στην εφαρμογή της. Μεταξύ των μέτρων για την ανάπτυξη της υποδομής στον τομέα της μετανάστευσης, της κινητικότητας και της ένταξης τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη αυτών των στόχων μπορούν να αναφερθούν (όχι εξαντλητικά) τα εξής:

- βελτίωση και διευκόλυνση της πρόσβασης σε διαύλους νόμιμης μετανάστευσης για πιθανούς μετανάστες με βάση σαφώς προσδιορισμένες ανάγκες εργατικού δυναμικού στην ΕΕ και σε άλλες χώρες προορισμού,
- τακτικές ανταλλαγές εμπειρογνωμοσύνης και ορθών πρακτικών στο πλαίσιο των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης, έτσι ώστε να συμβάλλουν στην επεξεργασία αποτελεσματικών προγραμμάτων ενεργητικής πολιτικής αγοράς εργασίας στις χώρες καταγωγής με τη βελτίωση των επιπέδων ικανότητας ανεύρεσης απασχόλησης και των προοπτικών εργασίας για τους υπηκόους τρίτων χωρών,
- ανάπτυξη των ικανοτήτων της χώρας εταίρου να συμμετάσχει στην αποτελεσματική και αποδοτική οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης, καθώς και στον τομέα των προσλήψεων, αναγνώρισης των δεξιοτήτων, επιστροφής και επανένταξης των μεταναστών,
- στήριξη της ανάπτυξης και της εφαρμογής στη χώρα εταίρο πολιτικών για την προώθηση της χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, καθώς και της απασχόλησης, της ικανότητας ανεύρεσης απασχόλησης και όλων των πτυχών της αξιοπρεπούς εργασίας, επίσης με στόχο τη μείωση της διαρροής εγκεφάλων,
- μεγιστοποίηση του αντικτύπου της μετανάστευσης στο επίπεδο της ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης του κόστους των εμβασμάτων και της διοχέτευσής τους σε βιώσιμες επενδύσεις, της ενίσχυσης της εργασίας με ενώσεις της διασποράς και με την εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση της «διαρροής εγκεφάλων», λαμβανομένων υπόψη εκ παραλλήλου των κοινωνικών πλευρών της μετανάστευσης,

- ενίσχυση της ποιότητας στη χώρα εταίρο των ληξιαρχικών βιβλίων από τα οποία εκδίδονται τα έγγραφα ταυτότητας και ταξιδιού,
- σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων όλων των μεταναστών, καθώς και των υπηκόων τρίτων χωρών,
- στήριξη της αποτελεσματικής ένταξης στην κοινότητα υποδοχής και άνευ διακρίσεων μεταχείριση των νόμιμων μεταναστών,
- προσφορά ειδικής συνδρομής σε μετανάστες που ανήκουν σε ευάλωτες κατηγορίες, όπως τα ασυνόδευτα ανήλικα άτομα, τα θύματα εμπορίας και άλλοι,
- παροχή συμβουλών με σκοπό την ανάπτυξη της ικανότητας ανταπόκρισης στις ανάγκες των μεταναστών για ειδική κοινωνική, ψυχολογική ή ιατρική βοήθεια, καθώς και με σκοπό τη συνεργασία για την πρόληψη της διάδοσης μεταδοτικών ασθενειών,
- εξασφάλιση της εφαρμογής της αρχής της *μη επαναπροώθησης* και παροχή βιώσιμων λύσεων προστασίας σε όσους χρειάζονται διεθνή προστασία,
- ανάπτυξη και εφαρμογή της νομοθεσίας περί ασύλου στη χώρα εταίρο, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, καθώς και με βάση τη συνεργασία με την UNHCR,
- διευκόλυνση της κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης των υπηκόων της χώρας εταίρου που επιστρέφουν τη χώρα τους,
- παροχή βοήθειας για την εκούσια επιστροφή υπηκόων τρίτης χώρας που συνελήφθησαν ως παράνομοι μετανάστες στη επικράτεια του κράτους εταίρου.

Τα προαναφερθέντα μέτρα ενίσχυσης των ικανοτήτων θα διευκολύνουν την κυκλοφορία προσώπων από τις χώρες της Νότιας Μεσογείου προς την ΕΕ. Αυτή η ενισχυμένη κυκλοφορία θα εξασφαλιστεί περαιτέρω μέσω της κινητοποίησης των ακόλουθων βασικών εργαλείων:

- Η ΕΕ θα προσφέρει στις χώρες εταίρους τη δυνατότητα σύναψης **συμφωνίας για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων**. Ωστόσο, το περιεχόμενο της συμφωνίας θα είναι διαφορετικό από τον έναν εταίρο στον άλλο. Οι συμφωνίες θα συνάπτονται **για κάθε περίπτωση ξεχωριστά**, αλλά θα προβλέπουν τουλάχιστον τη στήριξη της κινητικότητας των φοιτητών, των ερευνητών και των επιχειρηματιών.
- Ανάλογα με τις πραγματικές δυνατότητες και τις ανάγκες των κρατών μελών της ΕΕ που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν ενεργά σε εταιρικές σχέσεις κινητικότητας και ανάλογα με τις ανάγκες των αντίστοιχων αγορών εργασίας, και λαμβανομένου υπόψη του δικαιώματός τους να καθορίζουν τον αριθμό των οικονομικών μεταναστών που θα φιλοξενήσουν στην επικράτειά τους, οι εταιρικές σχέσεις για την κινητικότητα θα μπορούσαν επίσης να προβλέπουν ειδικά καθεστάτα για τη διευκόλυνση της **μετανάστευσης εργατικού δυναμικού** μεταξύ των ενδιαφερόμενων κρατών μελών και των χωρών της Νότιας Μεσογείου. Τα καθεστάτα αυτά θα μπορούν να επιτρέψουν 1) την κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων ή/και απλουστευμένων νομικών πλαισίων για την κυκλική μετανάστευση (καθώς και για την εποχική μετανάστευση), 2) τη δημιουργία υποδομών για τη διαχείριση των μεταναστευτικών εμβασμάτων για την ενίσχυση του αναπτυξιακού τους αντικτύπου, 3) τη δημιουργία υποδομών για την αποτελεσματική

αντιστοίχιση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας και για τη διαχείριση της επιστροφής και της επανένταξης, 4) την αναγνώριση των επαγγελματικών και ακαδημαϊκών ικανοτήτων και προσόντων, 5) την ανάπτυξη και την εφαρμογή νομικών πλαισίων για τη βελτίωση της δυνατότητας μεταφοράς των κοινωνικών δικαιωμάτων, 6) την ενίσχυση της πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με κενές θέσεις εργασίας στις αγορές εργασίας των κρατών μελών της ΕΕ, 7) την αναγνώριση των μέτρων που αποσκοπούν στη βελτίωση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των χωρών της Νότιας Μεσογείου και των κρατών μελών της ΕΕ για θέματα σχετικά με τις δεξιότητες και τον τρόπο με τον οποίον μπορεί να υπάρξει καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, με βάση τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν ήδη από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF). Στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης κινητικότητας, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, σύμφωνα με τη νομοθεσία τους, μπορούν επίσης να αποφασίσουν να λάβουν άλλες ειδικές πρωτοβουλίες με σκοπό να διευκολύνουν την πρόσβαση των μεταναστών της χώρας εταίρου στις αγορές εργασίας τους.

- Η αύξηση της κινητικότητας όπως περιγράφεται ανωτέρω θα εξαρτηθεί από την εκπλήρωση ορισμένων προϋποθέσεων, σκοπός των οποίων είναι να συμβάλουν στη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος στο οποίο η κυκλοφορία προσώπων θα γίνεται μέσω νόμιμων διαύλων και με βάση τις συμφωνηθείσες λεπτομέρειες. Οι ειδικοί όροι που πρέπει να πληρούνται από κάθε χώρα θα ποικίλλουν, ανάλογα με την εκτίμηση που αφορά την επίτευξη των στόχων που έχουν συμφωνηθεί μέσω του διαλόγου με κάθε χώρα εταίρο, καθώς και με το επίπεδο συνεργασίας που η χώρα αυτή έχει αναπτύξει με την ΕΕ.

Τα ειδικά μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν μπορούν να απαριθμηθούν (με μη εξαντλητικό τρόπο) ως εξής:

- θέσπιση ρυθμίσεων **εκούσιας επιστροφής**,
- σύναψη **συμφωνιών επανεισδοχής** με την ΕΕ, που θα περιέχουν διατάξεις σχετικά με την επανεισδοχή των δικών τους υπηκόων, καθώς και υπηκόων τρίτων χωρών, με την παράλληλη εξασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των υποχρεώσεων επανεισδοχής που ισχύουν στη χώρα τους,
- σύναψη **συμφωνίας συνεργασίας με τον FRONTEX**,
- δημιουργία υποδομών στον τομέα της **ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων**, της ασφάλειας των εγγράφων και της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών,
- συνεργασία στις κοινές επιχειρήσεις επιτήρησης στη Μεσόγειο Θάλασσα, μεταξύ άλλων με την ενδεχόμενη συνεργασία με το σχέδιο EUROSUR, μόλις θεσπιστεί,
- απόδειξη της προθυμίας συνεργασίας με την ΕΕ για την αναγνώριση των οικείων υπηκόων και κατοίκων, κυρίως στην περίπτωση αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, καθώς και για λόγους επανεισδοχής και έκδοσης,
- κύρωση και εφαρμογή της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το διακρατικό οργανωμένο έγκλημα («σύμβαση TOC») και των πρωτοκόλλων της για την εμπορία ανθρώπων και την παράνομη διακίνηση μεταναστών.

Η εταιρική σχέση κινητικότητας έχει σχεδιασθεί ως **μακροπρόθεσμο πλαίσιο** βασιζόμενο σε **πολιτικό διάλογο** και σε **επιχειρησιακή συνεργασία**, το οποίο θα αναπτυχθεί περαιτέρω βάσει του γενικού πλαισίου των σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και της εν λόγω χώρας εταίρου, και θα αναπτυχθεί με την πάροδο του χρόνου.

Για την προετοιμασία της σύναψης της εταιρικής σχέσης κινητικότητας μεταξύ της ΕΕ και της εν λόγω χώρας εταίρου, θα καθιερωθεί **διάλογος σε επίπεδο ανώτερων υπαλλήλων μεταξύ της ΕΕ και των εν λόγω χωρών**, με την πλήρη συμμετοχή των κρατών μελών. Ο διάλογος αυτός θα δώσει τη δυνατότητα και στα δύο μέρη να ανταλλάξουν απόψεις, να αποσαφηνίσουν τις προσδοκίες και τις ανάγκες τους και να εντοπίσουν τους τομείς συνεργασίας. Χάρη σ'αυτόν τον διάλογο θα καταστεί δυνατή την προετοιμασία των πολιτικών αποφάσεων που θα ληφθούν από κοινού σε πολιτικό επίπεδο. Ο διάλογος αυτός δεν θα εξυπηρετήσει μόνο την προετοιμασία της έναρξης της εταιρικής σχέσης κινητικότητας, αλλά και την παρακολούθηση της εφαρμογής της.

Κατά τη διάρκεια του προπαρασκευαστικού σταδίου, θα ζητηθεί από τις χώρες της Νότιας Μεσογείου να σημειώσουν πρόοδο όσον αφορά τη δημιουργία υποδομών για την αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης και να συμβάλουν στην ανάπτυξη ασφαλούς περιβάλλοντος για την κινητικότητα, ως προϋποθέσεις για τη δίκαιη και βιώσιμη εφαρμογή της εταιρικής σχέσης για την κινητικότητα. Η ΕΕ θα στηρίζει, τόσο από τεχνικής όσο και από οικονομικής πλευράς, τις προσπάθειες που καταβάλλει η χώρα εταίρος, καθώς και μέσω των οργανισμών της ΕΕ (FRONTEX, EASO και EUROPOL).

Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να προβλέψει ενισχυμένους χρηματοδοτικούς πόρους για να στηρίζει την πρόοδο των χωρών της Νότιας Μεσογείου που είναι πρόθυμες να αναπτύξουν τις υποδομές τους για τη διαχείριση της μετανάστευσης, της κινητικότητας και της ασφάλειας, καθώς και να δεσμευτούν σε μακροπρόθεσμη συνεργασία για τον σκοπό αυτόν.

Η ΕΕ και οι χώρες εταίροι της στο πλαίσιο του διαλόγου θα πρέπει να αξιολογήσουν τις καλύτερες λύσεις για να εξασφαλίσουν κατάλληλη χρηματοδότηση, με βάση τους υφιστάμενους πόρους, για δράσεις που αποσκοπούν στη στήριξη της δημιουργίας υποδομών και τη συνεργασία σ'αυτούς τους τομείς. Ανάλογες εκτιμήσεις θα ισχύσουν για το νέο χρηματοδοτικό μέσο που στηρίζει τη συνεργασία με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου βάσει του επόμενου δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ.

Παράλληλα με την ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης για την κινητικότητα, τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να εξετάσουν, για κάθε περίπτωση χωριστά, τη βελτίωση της **προξενικής τους κάλυψης** στην περιφέρεια αυτήν, και με τη σύσταση κοινών κέντρων αίτησης θεωρήσεων στηριζόμενα από την ΕΕ. Επίσης, η συνεργασία στο πλαίσιο της Επιτόπιας Συνεργασίας Σένγκεν θα πρέπει να ενισχυθεί και θα πρέπει να εφαρμοστούν πλήρως οι πρακτικές βελτιώσεις και η ευελιξία που προβλέπεται από τον **κώδικα θεωρήσεων της ΕΕ**, καθώς και η μείωση ή η κατάργηση των τελών θεώρησης και η έκδοση θεωρήσεων πολλαπλής εισόδου σε αξιόπιστους ταξιδιώτες και σε συγκεκριμένες κατηγορίες ανθρώπων (όπως σπουδαστές, ερευνητές και επιχειρηματίες).

Μακροπρόθεσμα, αν εφαρμοστούν αποτελεσματικά οι συμφωνίες για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων και για την επανεισδοχή, θα μπορούσαν να ληφθούν, κατά περίπτωση, σταδιακά μέτρα με σκοπό την ελευθέρωση των θεωρήσεων για τις επιμέρους χώρες-εταίρους, σε συνάρτηση με τις συνολικές σχέσεις με την ενδιαφερόμενη χώρα-εταίρο και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ορθή διαχείριση και την ασφάλεια της κινητικότητας.

Ο διάλογος για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια θα αρχίσει σταδιακά με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου, καθώς και με **την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων κινητικότητας** και με τη συνεκτίμηση 1) της γενικής σχέσης που η ΕΕ διατηρεί με κάθε χώρα εταίρο, 2) του τρέχοντος επιπέδου υποδομής της χώρας εταίρου να διαχειρίζεται τις ροές μεταναστών και 3) της προθυμίας της να διεξαγάγει εποικοδομητικό και αποτελεσματικό διάλογο με σκοπό τη σύναψη της εταιρικής σχέσης. Στη βάση αυτή, η Επιτροπή προτείνει να αρχίσει ο διάλογος με την **Τυνησία**, το **Μαρόκο** και την **Αίγυπτο**.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα μέτρα που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση αντιπροσωπεύουν την απάντηση της Επιτροπής στην έκκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη συνεδρίαση του της 24ης Μαρτίου 2011 να υποβληθεί *«σχέδιο για την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη διαχείριση των ροών μεταναστών και προσφύγων στη Μεσόγειο πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2011»*.

Οι προτάσεις στην παρούσα ανακοίνωση προστίθενται στις πρωτοβουλίες που προτάθηκαν από την Επιτροπή στις 4 Μαΐου για μια πιο διαρθρωμένη, συνεκτική και ταχείας αντίδρασης προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά τις προκλήσεις και τις δυνατότητες στον τομέα της μετανάστευσης, κυρίως με την ενίσχυση των διασυνοριακών ελέγχων και της διακυβέρνησης Σένγκεν, της ολοκλήρωσης του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, περισσότερο εστιασμένης νόμιμης μετανάστευσης.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να συνεισφέρει περαιτέρω στην επεξεργασία αυτού του σχεδίου και στην εφαρμογή του, με βάση τα στοιχεία που θα δώσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην προσεχή συνεδρίασή του που θα πραγματοποιηθεί στις 24 Ιουνίου 2011.

Η Επιτροπή είναι βέβαιη ότι η προταθείσα δέσμη μέτρων θα δώσει τη δυνατότητα στην ΕΕ να αναλάβει τις ευθύνες της. Η Επιτροπή είναι επίσης πεπεισμένη ότι η ΕΕ πρέπει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις αυτές με αυθεντικά ευρωπαϊκό τρόπο. Η απάντηση αυτή θα είναι πραγματικά αποτελεσματική μόνο εάν βασίζεται στην έκφραση απτής αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με τις χώρες της απέναντι όχθης της Μεσογείου, και εάν κινητοποιηθούν όλα τα διαθέσιμα μέσα και εργαλεία.